

(Ministru kabineta
2011.gada 18.oktobra
rīkojums Nr. 534)

Koncepcija par Pārresoru koordinācijas centra izveidi un darbību

Ievads

Saskaņā ar Attīstības plānošanas sistēmas likuma (turpmāk – APSL) 2011.gada 16.jūnija grozījumiem paredzēts, ka „Ministru prezidents nodrošina Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Nacionālā attīstības plāna izstrādi, īstenošanas uzraudzību un koordināciju, kā arī citu plānošanas dokumentu īstenošanas uzraudzību un koordināciju, izņemot vietējā līmeņa attīstības plānošanas dokumentus. Šo uzdevumu izpildei izveido Pārresoru koordinācijas centru, kas ir Ministru prezidenta pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Šā centra kompetenci un iesaisti lēmumu pieņemšanā nosaka Ministru kabinets. Pārresoru koordinācijas centra atzinumi ir obligāti izskatāmi, ņemot vērā attiecīgajā institūcijā noteikto lietu izskatīšanas kārtību.” Likumā noteikts, ka Pārresoru koordinācijas centra izveidošanu stājas spēkā vienlaikus ar likumu "Par valsts budžetu 2012.gadam".

Lai sagatavotu Nacionālā attīstības plāna 2014. – 2020.gadam izstrādes un uzraudzības institucionālo ietvaru, Ministru prezidents šī gada 8.jūlijā izveidojis darba grupu (rīkojums Nr.246), kurai dots uzdevums izstrādāt izvērtējumu par diviem Pārresoru koordinācijas centra (turpmāk - PKC) izveides un darbības variantiem:

1. PKC kā tiešās pārvaldes iestāde tiešā Ministru prezidenta pakļautībā;
2. PKC Valsts kancelejas sastāvā un tiešā Ministru prezidenta pakļautībā.

Atbilstoši Ministru prezidenta rīkojumam, izvērtējumā iekļauts apskats par PKC:

1. Funkcijām;
2. Institucionālo statusu;
3. Organizatorisko struktūru;
4. Resursu nodrošinājumu (ietekmi uz budžetu);
5. Nepieciešamajām izmaiņām tiesību aktos.

1. Situācijas izklāsts

Sakarā ar jaunā Nacionālā attīstības plāna 2014. – 2020.gadam izstrādi ir aktualizējies jautājums par valsts attīstības plānošanas jautājumu koordināciju un optimālu institucionālo ietvaru. Pašreiz šie jautājumi ir sadalīti starp Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju (turpmāk – VARAM) un Valsts kanceleju, pie tam neskaidra ir arī politisko amatpersonu (īpaši Ministru prezidenta) kapacitāte, iesaiste un atbildība nacionāla līmeņa hierarhiski augstāko dokumentu izstrādē un īstenošanas uzraudzībā. Uz šo problēmu norāda arī neatkarīgi eksperti, norādot, ka “atbildīga par Nacionālā attīstības plāna 2007.-2013.gadam izstrādi bija nozares ministrija [..], tomēr NAP ir dokuments, kas atrodas pāri vienas nozares ietvariem, līdz ar to pārkāpj vienas nozares ministrijas kompetences ietvarus. Tāpat tika norādīts uz nepietiekamo vienas nozares ministrijas autoritāti, izdodot rīkojumus un aicinājumus citām ministrijām, kā arī minēts fakts, ka, ja ministrs, kuram ir uzdevums izstrādāt NAP, ir no citas partijas kā ministru prezidents, tas rada savstarpēju neuzticēšanos, kas nesekmē kvalitatīva dokumenta izstrādi, pēc kura ir jāstrādā gan attiecīgās partijas ministriem, gan citas partijas koalīcijas ministriem.”

Līdz ar to arī neatkarīgie pētnieki rekomendē NAP izstrādi pēc būtības nodot visaugstākajam politiskajam līmenim, paturot to Ministru prezidenta kompetencē un iespējams pat izveidojot šīm funkcijām īpašu institūciju ar attiecīgām administratīvām pilnvarām (ja finanšu stāvoklis valsts budžetā to atļauj).¹

2011.gada 16.jūnijā deputāti M.Kučinskis, L.Čigāne un R.Kārkliņa iesniedza grozījumus Attīstības plānošanas sistēmas likumā, balstoties uz konferences „Optimāls nacionālo attīstības stratēģiju ieviešanas un uzraudzības mehānisms” rezultātiem. Arī konferencē Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra R.Vējoņa prezentācijā tika norādīts, ka jārisina jautājums par NAP galveno virzītājspēku, kuram būtu jāpiemīt politiskai autoritātei, kā arī

¹ „Funkciju auditu atbalsta pētījumi” (Nr.MKVK2010/24ESF) “NAP 2007.-2013.gadam izstrādes procesa, īstenošanas un novērtēšanas mehānisma izvērtējums un rekomendāciju izstrāde” http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturufondi/pasakums151/strukturaloreformuis_tensana/reformu_noverte_jumi-un-petijumi/

pietiekošai analītiskai kapacitātei.²

Līdz ar to APSL grozījumu mērķis ir panākt, ka ar augsta līmeņa vidēja un ilgtermiņa plānošanas dokumentu koordināciju valstī nodarbojas viens centrs, tādējādi mazinot fragmentāciju un radot centru ar mandātu nodarboties ar starpnozaru (pārresoru) jautājumiem. Līdz ar Pārresoru koordinācijas centra (turpmāk – PKC) izveidošanu attīstības plānošanas un koordinācijas funkcijas vairs netiek uzticētas ne Valsts kancelejai, ne Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai.

Apkopojot augstāk minētā pētījuma rezultātus un analizējot centienus pēc ekonomiskās krīzes veikt reformas un atjaunot valsts izaugsmi, var konstatēt šādas ar koncepcijas tēmu saistītas problēmas:

1. trūkst koncentrēta politiskā atbalsta un vienošanās par augsta līmeņa attīstības politiku sasniedzamajiem mērķiem, rezultātiem un to īstenošanu vidējā termiņā, kā arī institūcijas ar neapstrīdamu reformu mandātu. Īpaši tas raksturīgs dokumentiem ar starpnozaru raksturu (arī NAP), kas rada arī formālu attieksmi uzdevumu izpildē no atbildīgo institūciju puses;
2. izveidojusies sadrumstalota attīstības plānošanas prakse un dokumentu sistēma, kur vienam līmenim tiek izstrādāti daudzi saturiski līdzīgi, taču nereti vāji koordinēti attīstības plānošanas dokumenti. Šo problēmu padziļināja ar ekonomiskā krīze, kuras laikā tika radīti aizvien jauni pieprasījumi pēc problēmu risināšanas dokumentiem;
3. pastāv vāja saikne starp attīstības plānošanu un budžeta (tai skaitā ES fondu līdzekļu) plānošanu, šīs jomas ir sadrumstalotas starp nozaru ministrijām.

2.Salīdzinoša informācija par valdības centru funkcijām citās valstīs

²R.Vējoņa prezentācija pieejama šeit http://saeima.lv/documents/76e26ab759d67bf64183831ca49e83622c_21ab1a
M.Kazāka prezentācija pieejama šeit: http://saeima.lv/documents/76e26ab759d67bf64183831ca49e83622c_21ab1a

Lai salīdzinātu valdības centra funkcijas, tika izvēlētas sekojošas valstis – Igaunija, Lietuva, Lielbritānija, Austrālija, Kanāda, Jaunzēlande, Vācija, Zviedrija, Somija, Nīderlande, Latvija, kuras pārsvarā ir parlamentāras demokrātijas. Tabula ir iedalīta divās daļās – valdības centra politiskā daļa (Ministru prezidenta birojs un daži pastāvīgie darbinieki atbalsta funkciju nodrošināšanai) un ierēdnieciskā daļa (citas struktūrvienības). Salīdzinājumā tiek pieņemts, ka visām iestādēm ir administratīvais atbalsts, tādejādi tas netiek apskatīts detalizētāk. (Skatīt 1.pielikumu).

3.Pārresoru koordinācijas centra funkcijas

Pārresoru koordinācijas centrs ir Ministru prezidenta pakļautībā esoša valsts pārvaldes iestāde, koordinējoša institūcija un institucionālā hierarhijā neatrodas virs ministrijām. Pārresoru koordinācijas centram nav tiesības aizliegt virzīt izskatīšanai Ministru kabinetā ministriju sagatavotos tiesību aktu projektus (nav veto tiesību uz institūciju iniciatīvām).

3.1.Konceptuāls redzējums par PKC lomu kopējā plānošanas un valsts pārvaldes sistēmā

Tā kā PKC veicamo funkciju saraksts un apmērs lielā mērā noteiks piemērotāko PKC institucionālo statusu, organizatorisko struktūru, nepieciešamo līdzekļu apmēru un pārdales avotus, kā arī izrietošos tiesību aktu grozījumus, pirms šo lēmumu pieņemšanas jāpanāk vienošanās par PKC funkcijām.

PKC savas kompetences ietvaros īstēnos funkcijas, kas saistītas ar nacionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentu izstrādi, īstenošanas uzraudzību un koordināciju. **Darba grupa uzskata, ka valsts pārvaldei būtu jāizmanto Saeimas mandāts veidot PKC ne tikai APSL noteikto funkciju pildīšanai to šaurākā izpratnē (izstrādāt un uzraudzīt NAP un koordinēt to ar citiem nacionāla līmeņa plānošanas dokumentiem), bet izveidot PKC par instrumentu Ministru prezidenta rīcībā mērķtiecīgai un proaktīvai valdības darba virzīšanai un atbildīgai politisko vadlīniju iedzīvināšanai attīstības plānošanas dokumentos un sistēmā kopumā.**

3.2. PKC sākotnējo funkciju saraksts

Ievērojot situāciju valsts budžetā un NAP izstrādes laika ietvaru, darba grupa piedāvā sākotnēji strādāt pie PKC obligāto funkciju izpildes uzsākšanas, kas noteiktas arī Attīstības plānošanas sistēmas likumā. Tomēr, lai nodrošinātu jēgpilnu un savstarpēji papildinošu PKC darbību, darba grupa piedāvā arī funkciju izvērsumu detalizētākos uzdevumos, kas atklāj to izpildes formu.

	APSL noteiktā funkcija	Darba grupas skatījums uz izrietošajiem uzdevumiem
1.	Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrāde, īstenošanas uzraudzība un koordinācija	1. uzraudzīt valsts ilgtermiņa un vidēja termiņa attīstības prioritāšu savstarpējo sasaisti; 2. sagatavot ziņojumus – starpposma novērtējumus – par NAP (t.sk. LIAS) izpildi vienu reizi divos gados; 3. ja nepieciešams, izstrādāt priekšlikumus LIAS aktualizācijai;
2.	Nacionālā attīstības plāna izstrāde, īstenošanas uzraudzība un koordinācija	4. izstrādāt NAP: <ul style="list-style-type: none"> a. sagatavot NAP satura izstrādes metodiku; b. izstrādāt NAP sākotnējo redakciju (veikt nepieciešamos tehniskos un organizatoriskos darbus, nodrošināt NAP izstrādes darba grupu izveidi, koordināciju un vadīšanu, apkopot darba grupu priekšlikumus NAP saturam un

		<p>izveidot saskaņoto NAP gala redakciju);</p> <p>c. nodrošināt NAP sākotnējās redakcijas stratēģiskās ietekmes uz vidi izvērtējumu un iecerēto risinājumu atbilstības izvērtējumu identificēto problēmu risināšanai;</p> <p>d. nodrošināt NAP sākotnējās redakcijas publisko apspriešanu atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteikumiem Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”;</p> <p>e. sagatavot NAP gala redakciju un iesniedz to pieņemšanai Ministru kabinetā un apstiprināšanai Saeimā³;</p> <p>5. uzraudzīt NAP ieviešanu:</p> <p>a. sagatavot ziņojumus – starpposma novērtējumus – par NAP (t.sk. LIAS) izpildi vienu reizi divos gados;</p> <p>b. izstrādāt priekšlikumus NAP aktualizācijai;</p> <p>c. izstrādāt NAP gala ietekmes novērtējumu (ex-post), kurā izvērtēt iepriekš izvirzīto prioritāšu un mērķu</p>
--	--	---

³ VARAM izstrādātajā noteikumu projektā „NAP 2014. – 2020.gadam izstrādes, ieviešanas, uzraudzības un publiskās apspriešanas kārtība” paredzētās atbildīgās institūcijas funkcijas.

		<p>sasniegšanu un rezultativitātes rādītājus;</p> <p>d. izstrādāt rekomendācijas un ieteikumus jauna NAP sagatavošanai un pilnveidošanai⁴;</p> <p>6. nodrošināt hierarhiski augstāko attīstības plānošanas dokumentu saskaņotību ar politisko vadlīniju dokumentiem un Valdības rīcības plānu;</p> <p>7. sadarbībā ar Finanšu ministriju nodrošināt vidēja termiņa budžeta plānošanas un hierarhiski augstāko attīstības plānošanas dokumentu sasaisti;</p>
3.	<p>citu plānošanas dokumentu īstenošanas uzraudzība un koordinācija</p>	<p>8. nodrošināt citu attīstības plānošanas dokumentu saskaņotību ar hierarhiski augstākajiem attīstības plānošanas dokumentiem, tai skaitā saskaņot vai nesaskaņot jauna attīstības plānošanas dokumenta izstrādi;</p> <p>9. nodrošināt Latvijas nacionālo reformu programmu “ES 2020” stratēģijas īstenošanai un Latvijas Konverģences programmas 2011.-2014.gadam izpildi;</p>
4.	<p>Deklarācijas par Ministru kabineta</p>	<p>10. izstrādāt Valdības rīcības plānu;</p> <p>11. nodrošināt VRP saskaņotību ar LIAS</p>

⁴ VARAM izstrādātajā noteikumu projektā „NAP 2014. – 2020.gadam izstrādes, ieviešanas, uzraudzības un publiskās apspriešanas kārtība” paredzētās atbildīgās institūcijas funkcijas.

	ieecerēto darbību un tās īstenošanas rīcības plāna (VRP) izpildes koordinācija	un NAP vai arī piedāvāt tos pārskatīt; 12. koordinēt un uzraudzīt VRP un valdības Deklarācijas izpildi, sagatavot attiecīgus pārskatus; 13. sagatavot priekšlikumus Ministru prezidentam Valdības rīcības plāna izpildes gaitā konstatēto problēmu risināšanai;
5.	atzinumu sniegšana (izskatāmi obligāti)	14. sniegt atzinumus Ministru prezidentam, kas vērsti uz horizontāla rakstura jautājumu identifikāciju Ministru prezidenta dienaskārtībā nonākušo jautājumu (a) saskaņotībai arī hierarhiski augstākajos attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām vidēja termiņa prioritātēm, (b) saskaņotībai ar politiskajām vadlīnijām; (c) ietekmei uz valsts konkurētspēju; (d) vietai un lomai strukturālo reformu īstenošanā; (e) īstenojamībai un resursu (finansiālo instrumentu) novirzīšanai atbilstoši valsts attīstības prioritātēm un politiskajām vadlīnijām;
6.	citu Ministru prezidenta un Ministru prezidenta biroja analītisku uzdevumu izpilde	15. saturiski vadīt, koordinēt un nodrošināt Reformu vadības grupas darbu, koordinēt un uzraudzīt grupas lēmumu īstenošanu; 16. sagatavot analītiskus izvērtējumus par aktuāliem valdības rīcībpolitikas

	jautājumiem.
--	--------------

3.3. Darba grupas skatījums uz PKC funkciju attīstību

Nākotnē, ja PKC modelis darbojas sekmīgi un tiek panākta vienošanās stiprināt tā lomu attīstības plānošanas kvalitātes uzlabošanā, darba grupa uzskata, ka PKC ir potenciāls kļūt par pārvaldības instrumentu, kas nodarbojas ar praktiskiem politiku plānošanas un ieviešanas uzdevumiem⁵, tai pašā laikā pilnveidojot starpinstitūciju sadarbību, lai no pētniecības institūcijām un ministrijām iegūtu analītisko bāzi, ko var izmantot uz pierādījumiem un rezultātiem balstītai attīstības plānošanai. Līdz ar to PKC plašāka loma nākotnē varētu būt:

1. veidot uz pierādījumiem un rezultātiem balstītu attīstības plānošanas sistēmu;
2. nodrošināt valsts attīstības plānošanas dokumentu izstrādes procesa koordināciju;
3. nodrošināt attīstības plānošanas, finanšu un budžeta vadības un politiku ieviešanas instrumentu sasaisti.

Darba grupa piedāvā šādu nākotnes redzējumu par PKC funkcionālo risinājumu, kas atbilst arī labas politikas plānošanas cikla galvenajiem elementiem (kopsavilkums):

1. Valsts attīstības plānošana, koordinācija (40%)

(Ietver NAP izstrādi, LIAS 2030, NAP un ES 2020 (NRP) īstenošanas saturisko sasaisti un koordināciju ar citiem vidēja termiņa nozaru attīstības plānošanas dokumentiem, plānošanas „licencēšanu”, politisko vadlīniju dokumentu koordināciju, jautājumu ex-ante (sākotnējo) izvērtēšanu)

3. Analīze, novērtēšana (monitorings) un ekspertīze (40%)

(Ietver politiku īstenošanas uzraudzību, praktisku priekšlikumu sniegšanu par turpmāko rīcību, balstoties uz monitoringa vai novērtējuma rezultātiem, arī pārskatu gatavošanu par NAP, politisko uzdevumu izpildes uzraudzību pēc būtības, ad-hoc jautājumu padziļinātu analīzi MP un MPB uzdevumā)

⁵ Tādi uzdevumi kā pētniecība, akadēmiskas vai zinātniskas dabas aktivitātes, publikācijas vai pasūtījumi jāatstāj citu subjektu ziņā (zinātniskiem institūtiem, Stratēģiskās analīzes komisijai, nozaru ministrijām utt.), un to darbu nav nepieciešams dublēt.

2. Politiku īstenošanas instrumenti un fiskālie aspekti (20%)

(Ietver augsta līmeņa sadarbību ar FM attiecībā uz vidēja termiņa budžeta un ES fondu prioritāšu noteikšanu, resursu pārdales atbilstību attīstības prioritātēm un noliktiskajām vadlīnijām)

Finanšu ministrija

(pirms izskatīšanas Ministru kabinetā, nosūta izvērtēšanai PKC budžeta jautājumus, kuriem varētu būt saistība ar Nacionālā attīstības plāna īstenošanu)

Funkciju uzskaitījums nav izsmeļošs un VK piedāvā, ka MP un tā birojam būtu arī īpašas pilnvaras noteikt dažādas ad-hoc funkcijas, kuras uz īstenošanas laiku (ja tās ir terminētas) vai citu noteiktu laika periodu (kad tās noteiktas par prioritārām) var nodot PKC pārziņā. (Piemēram, Reformu vadības grupas sekretariāta funkciju veikšana un darba saturiskā vadība, jo PKC vadītājs ir arī RVG pieņemto lēmumu izpildes uzraudzītājs un koordinētājs⁶ u.tml.).

4. Citi ar PKC izveidi un funkciju pārdali saistīti konceptuālie jautājumi – ietekme uz Valsts kancelejas funkcijām

Sastādot PKC potenciālo funkciju sarakstu, redzams, ka PKC kompetencē varētu pāriet daļa Valsts kancelejas tagadējā Stratēģiskās analīzes departamenta funkciju. Līdz ar to būtu jāpanāk konceptuāla (arī politiska) vienošanās par VK turpmāko līdzdalību politiku veidošanā. Darba grupa piedāvā, ka **VK varētu turpināt šādu funkciju īstenošanu:**

a. cilvēkresursu attīstības politikas izstrāde, tās ieviešanas koordinācija un pārraudzība (VK SAD)

⁶ Papildus tam PKC jānodrošina arī vienreizēja uzdevuma izpilde attiecībā uz dažādu konsultatīvo mehānismu un formu (RVG, FAK, Valsts pārvaldes politikas attīstības padome) optimizāciju un darba efektivizēšanu.

VK uzskata, ka paralēli PKC izveidei jārisina jautājums par cilvēkresursu attīstības politikas veidošanu. Šobrīd valsts pārvaldē cilvēkresursu jautājumus koordinē jau 3 iestādes divu dažādu MK locekļu padotībā (VK, VAS un FM). VK ir pārliecinājusies, ka **cilvēkresursu attīstības politikas izstrāde nav iespējama, neapskatot arī atbildības un motivācijas instrumentus, un jautājums par cilvēkresursu attīstību nav nodalāms no darba samaksas politikas veidošanas**. Līdz ar to VK uzskata, ka, vienlaikus ar citu horizontālo jautājumu sakārtošanu, jānodrošina arī šo funkciju konsolidācija, nododot to tiešā Ministru prezidenta pakļautībā (VK ietvaros, sadarbībā ar Valsts administrācijas skolu personāla apmācību koordinēšanā ES prezidentūras vajadzībām).

b. Eiropas Sociālā fonda projektu īstenošana (VK SAD) („Publiskās pārvaldes cilvēkresursu plānošanas un vadības informācijas tehnoloģiju sistēmas izstrāde un ieviešana”; „Administratīvo šķēršļu samazināšana un publisko pakalpojumu kvalitātes uzlabošana”; „Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē”)

Attiecībā uz Strukturālo reformu projektu, VK vērš uzmanību uz iespējamām problēmām projekta vadībā, ja tā satura noteikšanā lielāko lomu ieņemtu PKC kā reformu vadības aģents. VK praksē ir pierādījies, ka dalītas atbildības apstākļos iespējamas situācijas, kad citas iesaistītas puses, piemēram, neatbalsta un neīsteno projektā izstrādātos rezultātus, tomēr atbildība par projekta rezultātu sasniegšanu un finansējuma efektīvu izlietojumu jāuzņemas VK.

c. Administratīvo (atbalsta) funkciju nodrošināšana (VK FN un PN)

VK vērš uzmanību, ka jāpanāk arī konceptuāla vienošanās par atbalsta funkciju demarkāciju starp VK un PKC, lai skaidri nodalītu šo iestāžu atbildību. **VK uzskata, ka var uzņemties veikt PKC grāmatvedību, personāla lietvedību, lietvedības un arhīva pakalpojumus, kā arī lietotāju atbalstu IT jautājumos**, tomēr citus jautājumus, piemēram, iepirkumu organizēšanu un juridisko ekspertīzi, jāuzņemas centram pašam, jo VK nevar uzņemties PKC sagatavoto iniciatīvo dokumentu juridiskās atbilstības vērtēšanu, kā arī nevar uzņemties juridisko atbildību par PKC saimnieciskajiem lēmumiem.

d. IS un datu bāžu uzturēšana (VK SAD un VK TND);

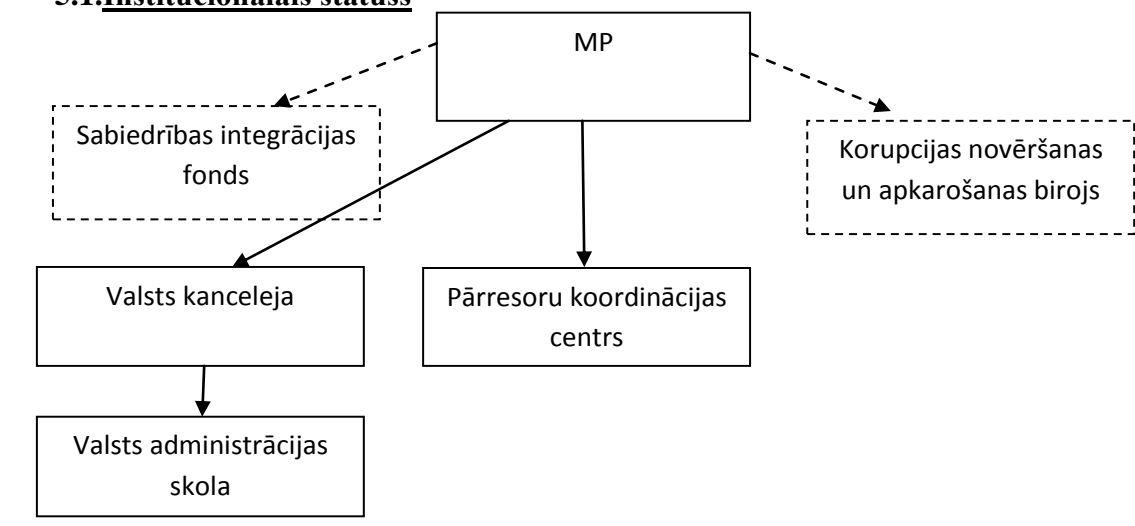
e. Valsts pārvaldes politikas veidošana (VK SAD).

VK uzskata, ka Valsts pārvaldes politikas veidošanas funkcijai jāatrodas tai pašā iestādē un padotībā, kur cilvēkresursu attīstības jautājumi, jo cilvēkresursu joma publiskajā sektorā ir viena no valsts pārvaldes politikas

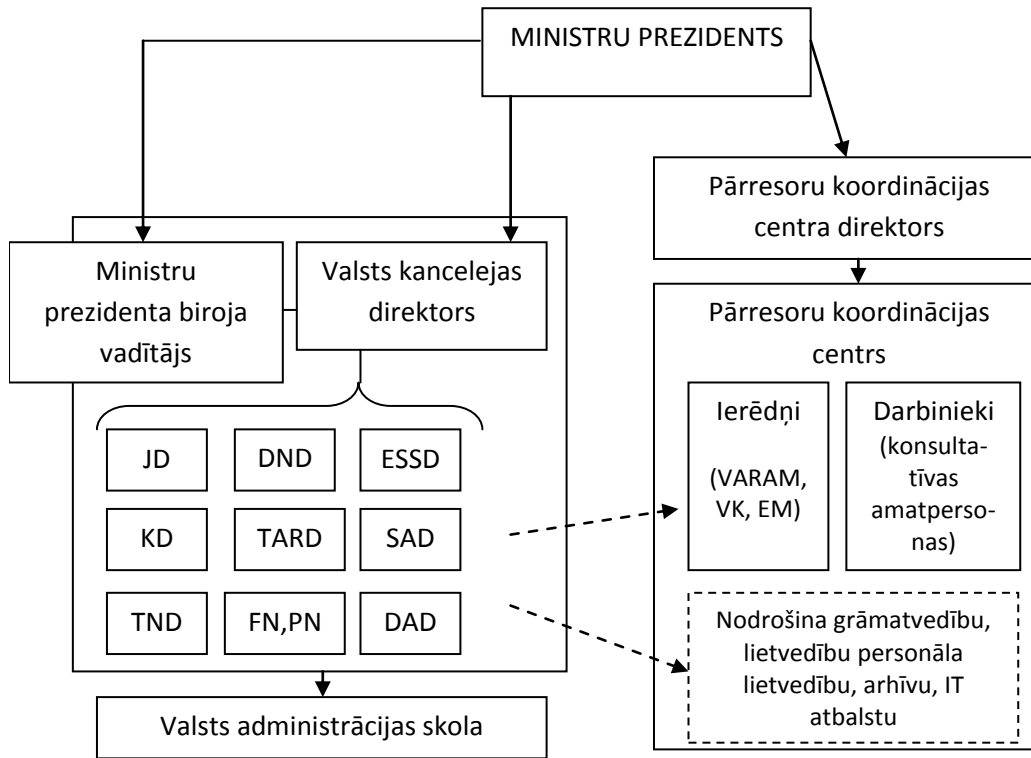
apakšjomām. Apstākļos, kad publiskā sektora attīstībai nav pieejami citi līdzekļi kā vien ES fondu ietvaros, VK arī norāda, ka minētie ESF projekti ir vienīgie jomu attīstības instrumenti, līdz ar to šo funkciju (a; b; e) īstenošana ir nesaraucami saistīta un būtu jānodrošina vienotā institucionālā ietvarā.

5. Variants 1: PKC kā tiešās pārvaldes iestāde tiešā Ministru prezidenta pakļautībā

5.1. Institucionālais statuss

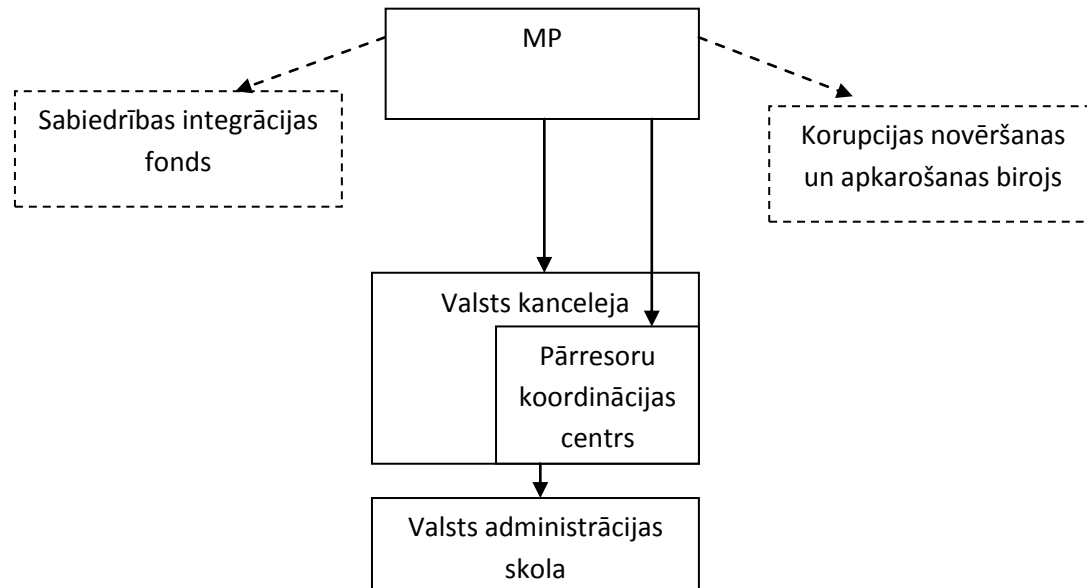

5.2. Organizatoriskā struktūra (un sasaiste ar VK darbu, struktūru)

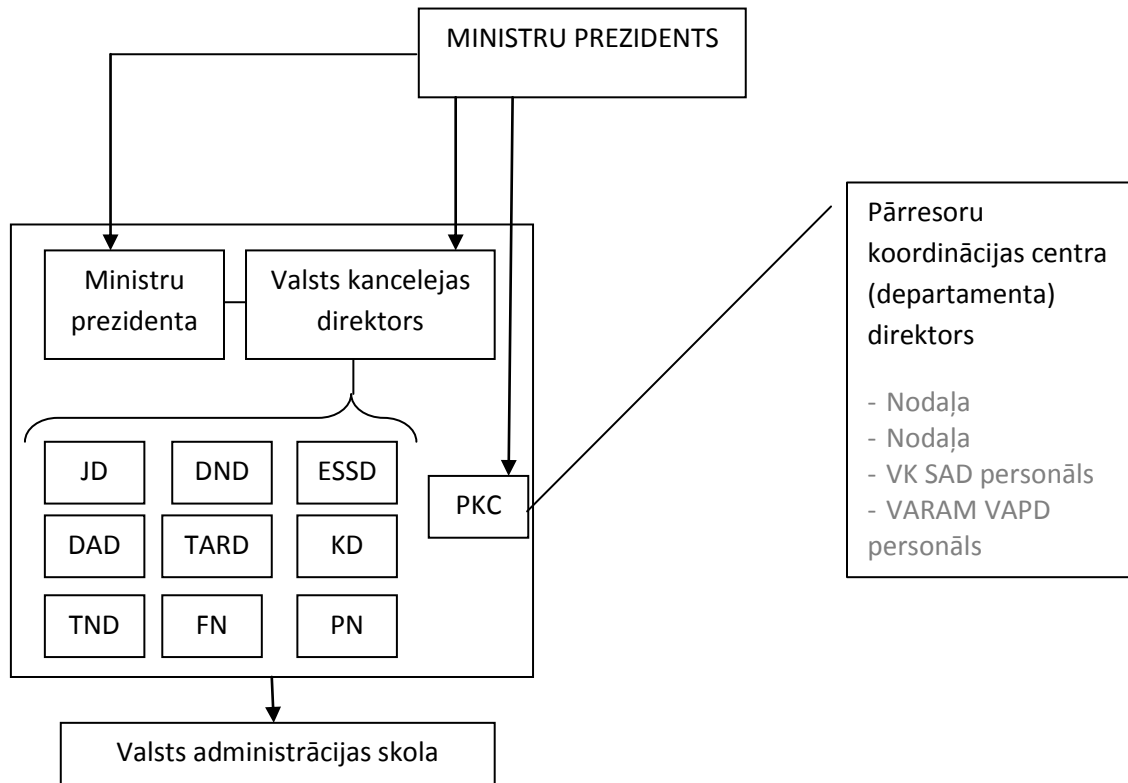

6. Variants 2: PKC Valsts kancelejas sastāvā un tiešā Ministru prezidenta pakļautībā

6.1. Institucionālais statuss

6.2. Organizatoriskā struktūra (un sasaiste ar VK darbu, struktūru)

7. PKC institucionālā statusa variantu salīdzinājums (stiprās (+) un vājās (-) puses)

	1. Variants: PKC kā tiešās pārvaldes iestāde tiešā MP pakļautībā	2. Variants: PKC VK sastāvā un tiešā MP pakļautībā
--	---	---

1.Institucionālais statuss	<p>+ atkarībā no PKC vadītāja statusa un pilnvarām, iespējams augstāks darbības „profils”</p> <p>+ operatīvāka lēmumu pieņemšana</p> <p>+ augstāka fleksibilitāte attiecībā uz personālu, centra prioritātēm utt.</p> <p>+ skaidri nodalīta atbildība par PKC pieņemtajiem lēmumiem</p> <p>- iespējama darbinieku mainība, zemāka stabilitāte</p> <p>- rada izņēmumu no vispārējās institucionālās kārtības (nav ministrija un nav klasiska padotības iestāde)</p> <p>- sarežģītāks un ilgstošāks izveides process, (skat.zemāk)</p>	<p>+ atkarībā no PKC vadītāja statusa, iespējama augstāka politiskā neitralitāte</p> <p>+ atkarībā no PKC vadītāja statusa, iespējama augstāka stabilitāte un lēmumu pēctecība</p> <p>+ vienkāršāks izveides process</p> <p>- praksē var rasties problēmas ar atbildību sadalījumu par PKC pieņemtajiem lēmumiem starp centra vadību un VK</p> <p>- birokrātiskāks darbības stils</p>
2.Organizatoriskā struktūra	<p>+ neatkarība struktūras noteikšanā, līdzekļu plānošanā, personāla politikā un prioritāšu</p>	<p>+ PKC vadītājam nav jāvelta kapacitāte administratīvu jautājumu risināšanai</p>

	izvirzīšanā	- iespējama nesaprašanās par kompetenču pārdali starp līdzīga līmeņa vadītājiem (VK un PKC)
3.Resursu nodrošinājums	- kopumā rada papildus budžeta izdevumus (infrastruktūra, atbalsta funkcijas, pakalpojumi), kuru segšana jāveic vai nu uz budžeta deficīta rēķina, vai arī veicot apjomīgākas pārdales no citiem avotiem	+ faktiski nerada jaunas izdevumu pozīcijas
4.Izmaiņas TA	- jāizstrādā atsevišķi TA par jaunas institūcijas izveidi - ar funkciju pārdali saistīti TA jāizstrādā gan saistībā ar esošajām VK, gan EM, gan VARAM funkcijām, palielinot darba apjomu	- jāveic izmaiņas Attīstības plānošanas sistēmas likumā, precizējot grozījumus, kas paredz PKC izveidi + ar funkciju pārdali saistīti TA jāizstrādā saistībā ar atsevišķām VARAM un EM funkcijām
Aptuvenais precizējamo normatīvo aktu saraksts:		
1. Saistībā ar institucionālā ietvara – atsevišķas tiešās pārvaldes iestādes - izveidi:		

- izmaiņas Valsts kancelejas nolikumā un reglamentā;
- izmaiņas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas nolikumā un reglamentā;
- jauns Pārresoru koordinācijas centra nolikums un reglaments;
- iespējams, izmaiņas Valsts pārvaldes iekārtas likumā;
- izmaiņas Valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogā;
- izmaiņas Noteikumos par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku darba samaksu, kvalifikācijas pakāpēm un to noteikšanas kārtību.

2. Saistībā ar atsevišķu VK un VARAM funkciju pārdali uz PKC:

- izmaiņas Ministru kabineta kārtības rullī;
- iespējams, izmaiņas Likumā par budžetu un finanšu vadību;
- iespējams, izmaiņas Ministru kabineta iekārtas likumā;
- iespējams, izmaiņas Valsts pārvaldes iekārtas likumā;
- iespējams, izmaiņas Funkciju audita komisijas nolikumā.

8. Alternatīvu salīdzinājums attiecībā uz PKC vadītāju

	1. Variants: Politiska amatpersona	2. Variants: Civildienesta ierēdnis ar Valsts sekretāra pilnvarām⁷
1.Stiprās puses	<ul style="list-style-type: none"> * ciešāka sadarbība ar MP, MP uzticība, izpratne par politiskajām prioritātēm * līdzvērtīga sadarbība ar citiem MK locekļiem, koalīcijas partneriem * nav debašu par amata pilnvarām un hierarhiju, kā rezultātā politiskā līmenī iespējams operatīvi īstenot PKC iecerētās reformas * iespējams, augstāks darbības „profils”, operatīvāks darbības stils, iespējama augstāka rīcībspēja 	<ul style="list-style-type: none"> * PKC politiska neitralitāte, lielāka iespēja kļūt par autoritāti arī sabiedrībā * ciešāka sadarbība ar nozaru ministrijām, profesionāla pieredze un izpratne par politikas plānošanu un koordināciju * augstāka PKC darbības stabilitāte, darbības nepārtrauktība, lēmumu pēctecība

⁷ Variants „Darbinieks” netiek apskatīts, ievērojot to, ka vadītājam jānodrošina tādu valstiski svarīgu funkciju īstenošana kā NAP izstrāde, valsts prioritāšu noteikšana utt., un saskaņā ar Civildienesta likumu tikai ierēdnis drīkst veidot nozares politiku vai attīstības stratēģiju, koordinēt nozares darbību un sadalīt vai kontrolēt finanšu resursus.

2.Vājās puses	<ul style="list-style-type: none"> * PKC vadītāja regulāras nomaiņas rezultātā zemāka darbības pēctecība * iespējama pārējo darbinieku mainība, zemāka stabilitāte * zemāka sabiedrības un valsts pārvaldes uzticība, aizdomas par īstermiņa politisko interešu dominanci 	<ul style="list-style-type: none"> * iespējamās viedokļu krasas atšķirības no politiķiem, kā rezultātā var tikt paralizētas PKC iecerētās reformas * iespējamo problēmu sadarbībā ar MP gadījumā sarežģīta vadītāja nomaiņas procedūra * birokrātiskāks darbības stils
----------------------	--	---

9. Darba grupas rekomendācijas

Ievērojot variantu stiprās un vājās puses attiecībā uz atbildību institucionālo sadalījumu un konceptuālajām atšķirībām starp VK un PKC institūciju vadītāju lomām, darba grupa **rekomendē vismaz pagaidām veidot PKC kā atsevišķu tiešās pārvaldes iestādi**⁸ (5.sadaļa - 1.variants). Lai ekonomētu resursus, tehniskās atbalsta funkcijas, kas neietver saimniecisku un juridisku atbildību par PKC darbību (grāmatvedība, personāla lietvedība, lietvedība, arhīvs un IT tehniskais atbalsts), jāuzdod īstenot VK.

Savukārt, lai nodrošinātu PKC darbības neitralitāti un pēctecību, **darba grupa atbalsta PKC vadītāja – nepolitiskas amatpersonas iecelšanu** (8.sadaļa, 2.variants). Šim variantam ir vairākas stiprās puses, kas galvenokārt saistās ar darbības nepārtrauktību, neitralitāti un profesionālismu. Tomēr darba grupa norāda, ka **saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu nav iespējams tāds mehānisms, kurā civildienesta ierēdnis un**

⁸ FM atbalsta otru alternatīvu, kas paredz PKC darbību VK sastāvā.

iestādes vadītājs dod saistošus rīkojumus ministriem vai citiem augstāko institūciju vadītājiem. Piešķirot PKC vadītājam Valsts sekretāra tiesības, šī persona var piedalīties Ministru kabineta sēdē ar padomdevēja tiesībām, kā arī Valsts sekretāru sanāsmē ar balsstiesībām. Papildus tam var noteikt, ka šī persona pārstāv Ministru prezidenta viedokli Saeimā. Tomēr jebkādas citas pilnvaras attiecībā pret ministriem ir jārealizē caur attiecīgo Ministru kabineta locekli (Ministru prezidentu), kuram PKC sniedz viedokli vai priekšlikumus turpmākai rīcībai (atzinumu), kuru Ministru prezidents uzdot izpildīt ar rezolūciju. Tāpat PKC izstrādātos dokumentus lēmumu pieņemšanai valdības sēdē var virzīt tikai Ministru prezidents. Pat gadījumā, ja tiek panākta politiska vienošanās par pilnvarām, kas pārsniedz augstāk minētās, jāreķinās, ka ministriem tā nebūs juridiski saistoša un zaudēs spēku reizē ar koalīcijas maiņu. Faktiski tas arī nozīmētu, ka PKC funkcijas un pilnvaras mainītos reizē ar valdības maiņu un šāds modelis būtu pretrunā ar sākotnējo mērķi – nodrošināt politiski neitrālu un pēctecīgu PKC darbību. Līdz ar to PKC, kuru vada civildienesta ierēdnis, var kļūt par „smadzeņu centru”, ideju ģeneratoru, analīzes instrumentu un padomdevēju premjeram, tomēr bez Ministru prezidenta līdzdarbības nevarēs nodrošināt, ka lēmumiem seko atbilstoša rīcība.

Kā jau izklāstīts koncepcijā, darba grupa uzskata, ka reālistiskāk ir **sākotnēji nodrošināt PKC „obligātās” jeb APSL noteiktās funkcijas**, kuru pildīšanu var uzsākt esošo līdzekļu ietvaros, balstoties tikai uz resursu pārdali. Lai centrs varētu pilnvērtīgi pildīt APSL noteiktās funkcijas, darba grupa piedāvā sākotnēji PKC funkciju sarakstu papildināt **arī ar politisko vadlīniju dokumentu koordināciju** ar pārējiem attīstības plānošanas dokumentiem (3.2.sadaļa – 4.punkts). Papildus tam darba grupa ir piedāvājusi arī ietvaru APSL noteiktajiem PKC atzinumiem, nosakot, ka **atzinumus PKC sniedz tieši Ministru prezidentam, un tie galvenokārt vērsti uz plānošanas iniciatīvu savstarpējo saskaņotību, valsts konkurētspēju, strukturālajām reformām un atbilstošai finansējuma plānošanai** (3.2.sadaļa – 5.punkts). Tāpat darba grupa iesaka **stiprināt PKC mandātu strukturālo reformu plānošanā** (3.2.sadaļa – 6.punkts), koordinācijā un īstenošanas vadībā, gan caur Reformu vadības grupu, gan sniedzot analītisku atbalstu MP un MP biroja analītisku uzdevumu izpildē.

Izvērtējot identificētās PKC funkcijas un to sākotnējās izpildes apjomu, PKC **darbības uzsākšanai būtu**

nepieciešami 5 – 8 nodarbinātie. Vēlāk, panākot vienošanos par PKC vadītāja kandidatūru, PKC vadītājam būtu uzdevums piesaistīt citus nepieciešamos speciālistus, kas dotu saturisko pienesumu valsts prioritāšu noteikšanā un pārresoru jautājumu koordinācijā. Attiecībā uz PKC nodarbinātajiem, darba grupa norāda, ka **daļai no centrā nodarbinātajiem jābūt ierēdņiem**, ievērojot to īstenojamās funkcijas – veidot nozaru un starpnozaru politikas vai attīstības stratēģijas, koordinēt nozaru darbību un sadalīt vai kontrolēt finanšu resursus. Līdz ar to **arī centra vadītājam jābūt civildienesta ierēdnim**. Pārējos centra speciālistus var piesaistīt uz darba attiecību pamata, lai dotu iespēju apvienot amatus. Zemāk esošajā tabulā **darba grupa piedāvā centrā nodarbināto iespējamo klasifikācijas un darba samaksas ietvaru atbilstoši esošajai sistēmai:**

PKC vadītājs	PKC darbinieki	PKC ierēdņi
1.Saime - Administratīvā vadība „Šajā saimē ietilpst amati, kuru pildītāju pienākums ir administratīvi vadīt iestāžu darbu: Valsts kancelejas direktors, valsts sekretāri, Ministru kabineta locekļa padotībā esošo iestāžu vadītāji, citu valsts institūciju (patstāvīgo iestāžu) vadītāji, pašvaldību izpilddirektori un	25.Saime – Konsultēšana „Šajā saimē ietilpst Ministru kabineta locekļu un pašvaldības domes priekšsēdētāja konsultatīvās amatpersonas un citi amati, kuru pildītāju pienākums ir sniegt konsultatīvu un administratīvu atbalstu Ministru kabineta loceklim vai pašvaldības domes priekšsēdētājam”	36.Saime – Politikas plānošana „Šajā saimē ietilpst amati, kuru veicēju pienākums ir pārraudzīt konkrētas nozares vai apakšnozares attīstību valstī, izstrādāt nozares politiku vai koordinēt vienas vai vairāku nozaru politikas izstrādi un nodrošināt institūciju darbības plānošanu, gatavot nepieciešamos normatīvos aktus un grozījumus tajos,

<p>pašvaldības iestāžu vadītāji, prokuratūras administratīvā dienesta direktors un viņa vietnieki, Augstākās tiesas administrācijas vadītājs. Šajā saimē var tikt klasificēti valsts sekretāru, padotības un pašvaldību iestāžu vadītāju vietnieki, kā arī padotības iestāžu teritoriālo struktūrvienību vadītāji un viņu vietnieki, ja to pamatfunkcija ir administratīvā vadība”</p>		<p>pārraudzīt un izvērtēt to ieviešanu, uzturēt sakarus ar amatpersonām, kas nodarbojas ar valsts politikas izstrādi un ieviešanu radniecīgajās nozarēs, sniegt atzinumus par to izstrādātajiem normatīvajiem aktiem.”</p>
<p>VB līmenis Darba grupa norāda, ka, lai arī PKC vadītāja amats pašreiz neatbilst amatu katalogā noteiktajam aprakstam „Administratīvi vada augstākās iestādes darbu”, tomēr, izdarot</p>	<p>III līmenis Veic konsultatīvās amatpersonas pienākumus noteiktā nozarē, kura dalās vairākās apakšnozarēs vai politikas jomās. Konsultē īpaši sarežģītos jautājumos,</p>	<p>III līmenis Veic politikas plānošanu, izstrādi un ietekmes novērtēšanu noteiktā nozarē. Specializējas vienā vai vairākās apakšnozares darbības jomās. Strādā ar īpaši sarežģītiem</p>

papildinājumu MK noteikumos, var noteikt, ka šis amats ir pielīdzināms Valsts sekretāra amatam.	pārzina vienu vai vairākas apakšnozares.	jautājumiem, dziļi pārzina vienu vai vairākas apakšnozares.
16.mēnešalgu grupa	14.mēnešalgu grupa	11.mēnešalgu grupa
Līdz LVL 1715	Līdz LVL 1591	Līdz LVL 971

Darba grupa norāda, ka, lai noteiktu citu atalgojumu, ir jāveic konceptuāli grozījumi Valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogā, veidojot jaunu amatu saimi, taču jebkurā gadījumā jārēķinās ar Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā noteikto, ka valsts institūcijas amatpersonām (darbiniekiem) mēnešalgas apmēru nosaka tādejādi, lai **mēnešalga nepārsniegtu Ministru prezidentam noteikto mēnešalgu.**

Lai nodrošinātu turpmāko PKC idejas iedzīvināšanu, **darba grupa rekomendē veikt šādus turpmākos soļus:**

1. 05.09. iesniegt materiālu par PKC funkcijām (3.sadaļu) izvērtēšanai koalīcijas sadarbības padomē, papildinot to ar laika grafiku nepieciešamajiem lēmumiem, lai nodrošinātu NAP izstrādes sasaisti ar ES fondu jaunā perioda plānošanu;
2. kad saņemti viedokļi no koalīcijas partneriem, ja nepieciešams, attiecīgi precizēt koncepcijas projektu un VARAM izstrādāto NAP noteikumu projektu;

----- Saeimas ārkārtas vēlēšanas -----

3. 20.09. vai 27.09. precizēto koncepcijas projektu un VARAM izstrādāto NAP noteikumu projektu iesniegt izskatīšanai MK (lai arī darbu turpinās līdzšinējais MK sastāvs, par jautājumu būs iespējams lemt pēc būtības, jo būs zināms spēku samērs Saeimā). MK lēmumā noteikt šādus turpmākos uzdevumus:

- a. vienoties, ka PKC funkciju izpildei jau 2011.gadā (vēl pirms faktiskās līdzekļu pārdales) tiek novirzīti 4 nodarbinātie no VARAM Valsts attīstības plānošanas Ilgtspējīgas attīstības nodaļas, 3 nodarbinātie no VK Stratēģiskās analīzes departamenta, kā arī 1 nodarbinātais no Ekonomikas ministrijas. Uzdot šiem ierēdņiem uzsākt NAP noteikumu īstenošanu, kā arī normatīvo aktu projektu sagatavošanu PKC darbības uzsākšanai;
- b. sludināt konkursu un izskatīt kandidatūras uz PKC vadītāja (civildienesta ierēdnis ar Valsts sekretāra tiesībām) vietu;
- c. noteikt, ka 2012.gada budžeta izstrādes procesā jānodrošina:
- līdzekļu pārdale atlīdzībai LVL 49 960 apmērā no VARAM (esošās izmaksas nodaļas 4 darbinieku atlīdzībai – šeit un turpmāk, ietverot valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas). Pārceļšanas rezultātā būtu jānodrošina arī pārceļamo ierēdņu klasifikācijas maiņa uz 36.saimes III līmeni, kas varētu palielināt kopējās izmaksas līdz LVL 57 835 un **starpība attiecīgi būtu jāpieprasa papildus;**
 - līdzekļu pārdale atlīdzībai apmēram LVL 43 000 apmērā no VK (aptuvenās izmaksas VK SAD 3 konsultantu amatu atlīdzībai. Tās var tikt precizētas, kad pārceļšanai tiks identificēti konkrēti ierēdņi);
 - līdzekļu pārdale atlīdzībai vismaz LVL 10 300 apmērā no EM (aptuvenās izmaksas 1 36.saimes II līmeņa amata atlīdzībai) un pārceļšanas rezultātā būtu jānodrošina arī pārceļamā ierēdņa klasifikācijas maiņa uz 36.saimes III līmeni, kas varētu palielināt kopējās izmaksas līdz LVL 14 450 un **starpība attiecīgi būtu jāpieprasa papildus;**
 - jāizskata iespēja **papildus līdzekļu piešķiršanai** apmēram LVL 23 690 apmērā **uz katru darbinieku, kas klasificēts amatu saimē „Konsultēšana”**. Piemēram, ja tiek piesaistīti 5 šāda līmeņa speciālisti, nepieciešams papildus LVL 118 450;
 - jāizskata iespēja **papildus līdzekļu piešķiršanai** apmēram LVL 25 500 apmērā PKC vadītāja amatam;
 - kopējā aprēķinā jāparedz papildus līdzekļi katras darba vietas uzturēšanai (izdevumiem par elektrību, sakariem, kancelejas precēm utt.). Saskaņā ar VK veikto izvērtējumu, izmaksas sastāda apmēram LVL 770 gadā katram nodarbinātajam. Par attiecīgu resursu pārdali iestādes var vienoties funkciju nodošanas procesā, tomēr jāaprēķinās, ka izmaksas var mainīties atkarībā no vēlamā servisa līmeņa. Citi izdevumi

1.Pielikums: Salīdzinoša informācija par valdības centru funkcijām citās valstīs

varētu galvenokārt saistīties ar darba vietas izveidi un materiāltehnisko nodrošinājumu – biroja tehniku, transporta pakalpojumiem utt.;

- jānosaka, ka PKC darbojas VK telpās.

Līdz ar to kopsavilkumā darba grupa vērtē, ka PKC budžets atlīdzībai (14 personas) varētu sastādīt apmēram LVL 259 235, no kuriem apmēram LVL 103 260 (apmēram 40%) varētu nodrošināt finansējuma pārdales rezultātā.

4. pēc jaunās valdības izveides, ja tiek atbalstīta koncepcija pēc būtības, 2012.gada budžeta izstrādes procesā lemt par izstrādāto normatīvo aktu projektu grozījumu tālāku virzību, līdzekļu pārdalēm, papildus līdzekļu piešķiršanas iespējamību un apmēru, kā arī PKC vadītāju. Lai turpmākajā PKC darbā pēc iespējas izvairītos no politiskām nesaskaņām saistībā ar PKC vadītāja pienākumiem, pilnvarām un rīcību sadarbībā ar ministriem un ministrijām, darba grupa rekomendē valdības izveides procesā slēgt īpašu politisku vienošanos, kuru iekļaut Koalīcijas līgumā.

Valsts	MP politiskais birojs				VALDĪBAS CENTRS KOPUMĀ					
	Sadarbība starp birokrātiju un politiķiem	Politikas plānošana, veidošana	Plašsaziņas līdzekļi/komunikācija	Citas funkcijas		Iekšzemes politika (drošība, vide)	EU/ ārlietas/ starptautiskā drošības politika	Augsta līmeņa makroekonomikas analīze	Plānošana un politikas koordinācija	Citas funkcijas
Latvija Ministru prezidenta birojs	✓		✓	ES un ārlietas	Valsts kanceleja				✓	Cilvēkresursu politika, ESF ieviešana
Igaunija	✓		✓	ES sekretariāts	Valdības centrs		ES sekretariāts, Nacionālā drošība	Pētniecības, attīstības un inovāciju padome	Valdības rīcības plāns, īstenošanas uzraudzība, Estonia 2020	Augsta līmeņa ierēdņu atlase, attīstība, nacionālais arhīvs
Lietuva	✓		✓		Valdības centrs	Sociālās vides nodaļa	ES un starptautisko attiecību nodaļa	Ekonomiskās attīstības nodaļa	Politikas analīze un reformas, stratēģiskā vadība,	Krīžu vadība, valsts pārvaldes politika
Lielbritānija Ministru prezidenta birojs	✓	✓	✓	Pētniecība, analīze	„Number 10”	✓	✓	✓	✓	Krīzes pārvaldība
Austrālija Ministru prezidenta birojs	✓	✓	✓	Parlamentārā sadarbība	Ministru prezidenta departaments	✓	✓	✓	Stratēģiskā politika, plānošana	Valsts pārvaldes politika
Kanāda Ministru prezidenta birojs	✓	✓	✓	Politisko reģionu konsultācijas	Slepenās padomes kabinets (Privy Council Office), sekretāri	✓	Afganistāna, Starpvaldību lietas	Makroekonomikas prognozes	Plānošana	

Jaunzēlande				Parlamentārā sadarbība	Ministru prezidenta departaments						Pakalpojumi, valsts novērtējumu birojs (National Assessments Bureau),
Ministru prezidenta birojs	✓	✓	✓			✓	✓		✓		
Vācija					Kanceleja (Chancellery), kanclers	Sociālā politika					
Kancelera birojs	✓	✓	✓				✓	✓			
Zviedrija				ES un ārlietas	Departamenti					Ministriju politiskā koordinācija	Juridiskie jautājumi, revīzija. Krīzes pārvaldība
Ministru prezidenta birojs	✓	✓	✓			✓	✓				
Somija					Valsts padome					Ekonomiskā padome	Valsts aktīvu pārvaldība, krīzes pārvaldība
Ministru prezidenta birojs	✓	✓	✓			✓	✓				
Nīderlande				Birojs vada ministru sanāksmes, nosaka darba kārtību	Valsts Padome, karaliene					✓	Politikas analīze, konsultācijas
MP Birojs „The little tower”	✓	✓	✓			✓					
Sadarbība ar karalieni											

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības ministrs

R.Vējonis